

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

FEBREWARE/MATŠHE 2011

MEMORANTAMO

MEPUTSO: 100

Palomoka ya matlakala a memorantamo ke 13.

KAROLO YA A: RUBRIKI YA GO LEKOLA TAODIŠO (50)

	Khouto 7: Bokgoni bjo bo botse go fetiša. 80 – 100%	Khouto 6: Bokgoni bjo bo botse kudukudu. 70 – 79%	Khouto 5: Bokgoni bjo bo botse kudu. 60 – 69%	Khouto 4: Bokgoni bja go kgotsofatša. 50 – 59%	Khouto 3: Bokgoni bjo bo lekanego. 40 – 49%	Khouto 2: Bokgoni bja go išega. 30 – 39%	Khouto 1: Bokgoni bja go hlaelela kudukudu. 0 – 29%
D=DITENG P=PEAKANYO (MEPUTSO 30) D= 25 P= 05	24 – 30 -Diteng di laetša kwešišo ya go kgahliša ya ditaba. -Dikgopololo tša go butšwa tša go hloholo mogopolo. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweeditše taodišo ya go hlamega gabotse kudukudu.	21 – 23½ -Diteng di laetša tlhalošo ye e tseneletšego ya ditaba. - Dikgopololo di a kgahliša, ke tša boikgopolelo. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweeditše taodišo ya go hlamega gabotse kudu.	18 – 20½ -Diteng di laetša tlhalošo ya go kwagala ya ditaba. -Dikgopololo tša go kgahliša, tša go goga šedi. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweeditše taodišo ya go hlamega gabotse.	15 – 17½ -Diteng di hlaša ditaba ka go kgotsofatša. -Dikgopololo tša mehleng, tša go se tsenelele. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweeditše taodišo ya go amogelega.	12 – 14½ -Diteng ke tša mehleng tša go se nyalelane. -Dikgopololo mo go ntši di tseleng fela di a ipušeletša. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweeditše taodišo ya go hlamega gabotse.	9 – 11½ -Diteng ga di kwagale ka mehla, ga di nyalelane. -Dikgopololo tše nnyane tša go fela di ipušeletša. -Bohlatse bja go hlaelela bja Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo.	0 – 8½ -Diteng di fapogile ebile ga di nyalelane. -Dikgopololo di šarakane ebile di a hlakahlakanya. -Ga go na Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo. -Taodišo e hlagišitšwe ka bofokodi.
P=POLELO, S=SETAELE P=PALOBO- HLATSE (MEPUTSO 15) P= 05 S= 08 P= 02	12 – 15 -Bohlatse bja temogo ye e tseneletšego ya polelo. -Polelo le maswaodikga di laotšwe ka bottalo. -Polelomakgethe e šomišitšwe ka nepagalo. -Kgethontšu e laetša setaele sa maleba sa ditaba. -Taodišo e tloga e se na le ge e le phošwana go laetša gore e badišišitšwe le go ntšhwadi diphoso.	10½ – 11½ -Temogwana ye e tseneletšego ya polelo. -Polelo le maswaodikga di laotšwe ka tshwanelo le go kgona go šomiša polelo-makgethe ka nepagalo. -Kgethontšu mo go ntši e nepagetše ebile e laetša setaele sa maleba. -Taodišo ga e na le phošo go laetša gore e badišišitšwe le go ntšhwadi diphoso.	9 – 10 -Temogwana ye e tseneletšego ya polelo. -Polelo le maswaodikga mo go ntši ke tša maleba. -Kgethontšu e lekanetšenyana fela e sepelelana le setšeletšwa. -Setaele se nepagetše ebile ke sa tshwanelo, se sepelelana le dinyakwa tša sererwa. -Taodišo e na le diphoso go laetša gore e badišišitšwe le go ntšhwadi diphoso.	7½ – 8½ -Temogwana ya khuetšo ya polelo. -Polelo e nyakile e letefaditšwe, le maswaodikga a a kgotsofatša. -Kgethontšu e nyakile go hlaelela fela e sepelelana le sererwa. -Setaele se nepagetše ya ka dinyakwa tša sererwa. -Taodišo e na le diphoso go laetša gore e badišišitšwe le go ntšhwadi diphoso.	6 – 7 -Polelo ya go hlaelela le maswaodikga ga se a šomišwa ka tshwanelo. -Kgethontšu ya motheo, ya go hlaelela. -Setaele ga se nyalelane ebile ga se swanetšane le sererwa. -Taodišo e na le diphoso go laetša gore e badišišitšwe le go ntšhwadi diphoso.	4½ – 5½ -Polelo le maswaodikga di fošagetše. -Kgethontšu e hlaelela kudu. -Setaele ga se sepelelana le sererwa. -Taodišo e tletše diphoso go laetša e badišišitšwe le go ntšhwadi diphoso.	0 – 4 -Polelo le maswaodikga di fošagetše kudu. -Kgethontšu e šarakane ebile di a hlakahlakanya. -Setaele se fošagetše ka mahlakoreng ka moka. -Taodišo e tletše diphoso go laetša e badišišitšwe le go ntšhwadi diphoso.

TLHAMEGO (MEPUTSO 5) T= 05	4 – 5	3½	3	2½	2	1½	0 – 1
	<p>-Ditaba di a nyalelana le dintlha di filwe ka bottlalo.</p> <p>-Mafoko le ditemana ka moka di hlamilwe ka nepagalo, di tšweletša tlhalošo gabotse.</p> <p>-Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.</p>	<p>-Ditaba di a latelana ebole di a nyalelana.</p> <p>-Mafoko le ditemana di hlamilwe ka nepagalo le tlhalošo e pepeneneng.</p> <p>-Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.</p>	<p>-Dintlha tše nnyane tša maleba di tšweleditšwe.</p> <p>-Mafoko le ditemana gantsi di hlamilwe ka tshwanelo le tlhalošo e tloga e kwagala.</p> <p>-Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.</p>	<p>-Dintlha tše dingwe tša maleba di laeditšwe.</p> <p>-Diphošo hlamegong ya ditemana le mafoko le ge tlhalošo e kwagala.</p> <p>-Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.</p>	<p>-Bohlatse bja dintlha tša maleba.</p> <p>-Mafoko le ditemana di fošagetše le ge tlhalošo ka kakaretšo e kwagala.</p> <p>-Botelele ga se bja maleba – telele kudu/kopana kudu.</p>	<p>-O fela a etšwa tseleng, go boima go latela kakaretšo ya dikgopololo.</p> <p>-Mafoko le ditemana ga se tša hlamega, tlhalošo ga e kwagale.</p> <p>-Botelele ga se bja maleba – telele kudu/kopana kudu.</p>	<p>-Dikgopololo di tšwele tseleng, di šarakane ebole di hlakahlekane.</p> <p>-Mafoko le ditemana di šarakane ebole ga di tsenelane.</p> <p>-Botelele ga se bja maleba – teleletele/kopanakopana.</p>

KAROLO YA B: RUBRIKI YA GO LEKOLA DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE (30)

	Khouto 7: Bokgoni bjo bo botse go fetiša. 80 – 100%	Khouto 6: Bokgoni bjo bo botse kudukudu. 70 – 79%	Khouto 5: Bokgoni bjo bo botse kudu. 60 – 69%	Khouto 4: Bokgoni bja go kgotsofatša. 50 – 59%	Khouto 3: Bokgoni bjo bo lekanego. 40 – 49%	Khouto 2: Bokgoni bja go išega. 30 – 39%	Khouto 1: Bokgoni bja go hlaelela kudukudu. 0 – 29%
D=DITENG, P=PEAKANYO S=SEBOPEGO (MEPUTSO 18) S= 10 P= 04 S= 04	<u>14½ – 18</u> -Tsebo e botsebotse ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o hlokometše tebelelo ya ditaba, ga a tšwe tseleng. -Nyalelano ya diteng le dikgopolole ke ya godingwana, di na le dintlha tša go thekga setšweletšwa. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse kudu. -O šomišitše melao ya maleba ya sebolego gabotse.	<u>13 – 14</u> -Tsebo ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o hlokometše tebelelo ya ditaba, o tšwele tseleng, fela se ga se thibele tlhalošo. -Setšweletšwa se tloga se nyalelana ka diteng le dikgopolole. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse. -O šomišitše melao e mentši ya maleba ya sebolego.	<u>11 – 12½</u> -Tsebo ya go kwagala ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o hlokometše tebelelo ya ditaba, o tšwele tseleng gannyane. -Setšweletšwa se nyakile go nyalelana ka diteng le dikgopolole. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse. -O šomišitše melao e mentši ya maleba ya sebolego.	<u>9 – 10½</u> -Tsebo ya go kgotsofatša ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o tšwele tseleng, fela se ga se thibele tlhalošo. -Setšweletšwa se nyakile go nyalelana ka diteng le dikgopolole. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse. -O šomišitše melao ya maleba ya sebolego.	<u>7½ – 8½</u> -Tsebo ya magareng ya dinyakwa tša setšweletšwa. Dikarabo tša mešomo di laetša tebelelo ye tshese. -Moithuti o tšwele tseleng, tlhalošo ga e kwagale gabotse. -Setšweletšwa se nyakile go nyalelana ka diteng le dikgopolole. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse. -O na le tsebo e nnyane ya dinyakwa tša sebolego, o tlogetše melao e bohlokwa.	<u>5½ – 7</u> -Tsebo ya go lekanelala ya dinyakwa tša setšweletšwa. Dikarabo tša mešomo di laetša tebelelo ya go lekanelala. -Moithuti o tšwele tseleng, tlhalošo ga e tšwelele mo go ntši. -Setšweletšwa se nyakile go nyalelana ka dikgopolole le diteng mo go ntši, se na le dintlha di se kaenyanana tša go thekga sererwa. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo ga e kgotsofatša. -O šomišitše melao ya maleba ya sebolego.	<u>0 – 5</u> -Ga go na tsebo ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Setšweletšwa se šarakaneebile se a hlakahlakanya, tlhalošo ga e kwagale mo go ntši. -Ga go na nyalelano ya dikgopolole diteng, se na le dintlha tše nnyane kudu tša go thekga sererwa. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo ga e kgotsofatša. -Setšweletšwa se hlagišitše ka bofokodi. -Ga se a šomiša melao ya maleba ya sebolego.

	<u>10 – 12</u>	<u>8½ – 9½</u>	<u>7½ – 8</u>	<u>6 – 7</u>	<u>5 – 5½</u>	<u>4 – 4½</u>	<u>0 – 3½</u>
P=POLELO, S=SETAELE P=PALOBO- HLATSE (MEPUTSO 12)	-Polelo ya setšweletšwa mo go ntši ke ya maleba ebole h lamilwe gabotse. - Tlotlontšu mo gohle e nepagetše go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele mo go ntši se nepagetše. -Setšweletšwa se tloga se sena le ge e le phošwana go laetša gore se badišišitšwe le go ntšhwa diphoso. - Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.	-Setšweletšwa se h lamilwe gabotse kudu ka maleba. -Tlotlontšu e nepagetše kudu go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele se nepagetše kudu. -Setšweletšwa ga se na le phošo go laetša gore se badišišitšwe le go ntšhwa diphoso. -Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.	-Setšweletšwa se h lamilwe gabotse ebole ke sa maleba. -Tlotlontšu e tloga e nepagetše go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele se tloga se nepagetše. -Setšweletšwa se tloga se se na le phošo go laetša gore se badišišitšwe le go ntšhwa diphoso. -Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.	-Tlhamego ya setšweletšwa e nyakile go kgotsafatša. Diphoso ga di thibele kelo ya dintlha. -Tlotlontšu e nyakile go kgotsafatša go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele se tloga se nepagetše. -Setšweletšwa se sa na le diphoso le ge se laetša go badišišitšwe le go ntšhwa diphoso. -Botelele bo nyakile go ba bja maleba.	-Setšweletšwa se hlamegile gabotsenyana, se na le diphoso tše ntši. -Tlotlontšu e lekanetše ebole ga se ya swanela morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele se na le diphoso. -Setšweletšwa se na le diphoso tše ntši le ge se laetša se badišišitšwe le go ntšhwa diphoso. -Botelele ga se bja maleba – telele kudu/kopana kudu.	-Tlhamego ya setšweletšwa e a fokola ebole go boima go e latela. -Tlotlontšu e nyaka phošollo ya go tsenelela le gona ga e a lokela morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano. -Setaele se sepelelane le sererwa. -Setšweletšwa se tletše ka diphoso ebole se a hlakahlkanya le ge se badišišitšwe le go ntšhwa diphoso. -Botelele ga se bja maleba – telele kudu/kopana kudu.	-Tlhamego ya setšweletšwa e a fokola ebole go boima go e latela. -Tlotlontšu e nyaka phošollo ebole ga se ya lokela morero. -Setaele ga se sepelelane le sererwa. -Setšweletšwa se tletše ka diphoso ebole se a hlakahlkanya le ge se badišišitšwe le go ntšhwa diphoso. -Botelele ga se bja maleba – telele kudu/kopana kudu.
P = 05 S = 05 P = 02							

**KAROLO YA C: RUBRIKI YA GO LEKOLA DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA LE DITŠWELETŠWA TŠA TSEBIŠO,
MELAETŠA LE MAHLAKORENTŠI (20)**

	Khouto 7: Bokgoni bjo bo botse go fetiša. 80 – 100%	Khouto 6: Bokgoni bjo bo botse kudukudu. 70 – 79%	Khouto 5: Bokgoni bjo bo botse kudu. 60 – 69%	Khouto 4: Bokgoni bja go kgotsofatša. 50 – 59%	Khouto 3: Bokgoni bjo bo lekanego. 40 – 49%	Khouto 2: Bokgoni bja go išega. 30 – 39%	Khouto 1: Bokgonibja go hlaelela kudukudu. 0 – 29%
D=DITENG, P=PEAKANYO S=SEBOPEGO (MEPUTSO 12) D= 06 P= 03 S= 03	10 – 12 -Tsebo e botsebotse ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o hlokometše tebelelo ya ditaba, ga go na le go tšwa tseleng. -Diteng le dikgopolodi a nyalelana, setšweletšwa se na le dintlha tša go thekga ditaba. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse kudu. -O šomišitše melao ya maleba ya sebolego.	8½ – 9½ -Tsebo ya go dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o hlokometše tebelelo ya ditaba, ga go na le go tšwa tseleng. -Nyalelano ya diteng le dikgopolodi a nyalelana, setšweletšwa se na le dintlha tša go thekga setšweletšwa. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse. -O šomišitše melao ya maleba ya sebolego.	7½ – 8 -Tsebo ya go kwagala ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o hlokometše tebelelo ya ditaba, o tšwele tseleng gannyane. -Setšweletšwa se tloga se nyalelana ka diteng le dikgopolodi a nyalelana, setšweletšwa se na le dintlha tše dingwe tša go thekga sererwa. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse.	6 – 7 -Tsebo ya go kgotsofatša ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o tšwele tseleng, fela se ga se thibele tlhalošo. -Setšweletšwa se nyakile go nyalelana ka diteng le dikgopolodi a nyalelana, setšweletšwa se na le dintlha tše dingwe tša go thekga sererwa. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go amogelega sa lelemtaleletšo la bobedi.	5 – 5½ -Tsebo ya magareng ya dinyakwa tša setšweletšwa. Dikarabo tša mešomo di laetša tebelelo ye tshese. -Moithuti o tšwele tseleng, tlhalošo ga e kwagale gabotse. -Nyalelano ya go lekanelia ya dikgopolodi a nyalelana, setšweletšwa se na le dintlha tše dingwe tša go thekga sererwa. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo se tšweleditše setšweletšwa sa go hlamega gabotse sa lelemtaleletšo la bobedi.	4 – 4½ -Tsebo ya go lekanelia ya dinyakwa tša setšweletšwa. Dikarabo tša mešomo di laetša tebelelo ya go lekanelia. -Moithuti o tšwele tseleng, tlhalošo ga e tšwelele mo go ntši. -Setšweletšwa ga se nyalelana ka dikgopolodi a nyalelana, setšweletšwa se na le dintlha tše mmalwa tša go thekga sererwa. -Bohlatse bja peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo ga e kgotsofatše. -O šomišitše melao ya sebolego ka go se e kwešiše, e mengwe e tlogetšwe.	0 – 3½ -Ga go na tsebo ya dinyakwa tša setšweletšwa. -Moithuti o tšwele tseleng, tlhalošo e no se kwagale ka gohle. -Setšweletšwa se šarakane ebole se a hlakahlakanya, tlhalošo ga e kwagale mo go ntši. -Ga go na nyalelano ya dikgopolodi a nyalelana, setšweletšwa se na le dintlha tše nnyane kudu tša go thekga sererwa. -Peakanyo le/ sengwalwakakanywa sa mathomo ga e kgotsofatše. -Setšweletšwa se hlagišitše ka bofokodi. -Ga se a šomiša melao ya maleba ya sebolego.

	<u>6½ – 8</u>	<u>6</u>	<u>5½</u>	<u>4 – 4½</u>	<u>3½</u>	<u>2½ – 3</u>	<u>0 – 2</u>
P=POLELO, S=SETAELE P=PALOBO-HLATSE (MEPUTSO 8) P= 03 S= 03 P= 02	<p>-Polelo ya setšweletšwa mo go ntši ke ya maleba ebole e hlamilwe gabotse.</p> <p>- Tlotlontšu mo gohle e nepagetše go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano.</p> <p>-Setaele mo go ntši se nepagetše.</p> <p>-Setšweletšwa se tloga se sena le ge e le phošwana go laetša gore se badišišitšwe le go ntšhwa diphoso.</p> <p>-Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.</p>	<p>-Setšweletšwa se hlamilwe gabotse kudu ka maleba.</p> <p>-Tlotlontšu e nepagetše kudu go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano.</p> <p>-Setaele se nepagetše kudu.</p> <p>-Setšweletšwa ga se na le phošo go laetša gore se badišišitšwe le go ntšhwa diphoso.</p> <p>-Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.</p>	<p>-Setšweletšwa se hlamilwe gabotse ebole ke sa maleba.</p> <p>-Tlotlontšu e tloga e nepagetše go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano.</p> <p>-Setaele se tloga se nepagetše.</p> <p>-Setšweletšwa se tloga se se na le phošo go laetša gore se badišišitšwe le go ntšhwa diphoso.</p> <p>-Botelele ke bja maleba go ya ka ditaelo.</p>	<p>-Tlhamego ya setšweletšwa e nyakile go kgotsafatša. Diphoso ga di thibele kelo ya dintlha.</p> <p>-Tlotlontšu e nyakile go kgotsafatša go ya ka morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano.</p> <p>-Setaele se na le diphoso.</p> <p>-Setšweletšwa se na le diphoso tše ntši le ge se laetša se badišišitšwe le go ntšhwa diphoso.</p> <p>-Botelele e nyakile go ba bja maleba.</p>	<p>-Setšweletšwa se hlamegile gabotsenyana, se na le diphoso tše ntši.</p> <p>-Tlotlontšu e lekanetše ebole ga se ya swanelo morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano.</p> <p>-Setaele se na le diphoso.</p> <p>-Setšweletšwa se na le diphoso tše ntši le ge se laetša se badišišitšwe le go ntšhwa diphoso.</p> <p>-Botelele ga se bja maleba – telele kudu/kopana kudu.</p>	<p>-Tlhamego ya setšweletšwa e a fokola ebole go boima go e latela.</p> <p>-Tlotlontšu e nyaka phošollo ya go tsenelela le gona ga e a lokela morero, baamogedi ba tshedimošo le kamano.</p> <p>-Setaele ga se sepelelane le sererwa.</p> <p>-Setšweletšwa se tletše ka diphoso ebole se a hlakahlakanya le ge se badišišitšwe le go ntšhwa diphoso.</p> <p>-Botelele ga se bja maleba – telele kudu/kopana kudu.</p>	<p>-Tlhamego ya setšweletšwa e a fokola ebole go boima go e latela.</p> <p>- Tlotlontšu e nyaka phošollo ebole ga se ya lokela morero.</p> <p>-Setaele ga se sepelelane le sererwa.</p> <p>-Setšweletšwa se tletše ka diphoso ebole se a hlakahlakanya le ge se badišišitšwe le go ntšhwa diphoso.</p> <p>-Botelele ga se bja maleba – telele kudu/kopana kudu.</p>

KAROLO YA A: DITAODIŠO**POTŠIŠO 1****Ditaodišo tše di botšišitšwego**1.1 le **Taodišokanego**

1.7

Tlhalošo

Yona e laodiša kanegelo goba tiragalo ye e fetilego. E ka ngwalwa go tšwa lehlakoreng le lengwe le le lengwe.

Tše di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa taodišo ya go anegwa:

- Kanegelo e swanetše go kgodiša le ge e theilwe godimo ga nonwane.
- Gantši taodišo ye e ngwalwa ka lebaka le le fetilego.
- Ditemana tša matseno di swanetše go tanya šedi ya mmadi.
- Kanegelo ge e le ye botse e swanetše go ba le ntla ye e e laetšago.
- Thumo ya moswananoši ya go kgahliša e a kgotsofatša.
- Kgahlego ya mmadi e swanetše go lotwa go fihla mafelelong.
- Taodišo ya go anega gantši e na le mokgwa wa go hlaloša.

GOBA1.2 le **Taodišo ya go tšweletša dikgopololo**

1.8

Tlhalošo

Mohuteng wo wa taodišo, mongwadi o tšweletša dikgopololo le tshedimošo ka tsela ye e kwešišegago. Ge mongwadi a ngwala, o fa dintlha ka go hlatholla dikgopololo goba go di rulaganya.

Tše di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa taodišo ya go tšweletša dikgopololo:

- Kwešišo ya makgonthe ya hlogo e a nyakega.
- Pele mongwadi a ngwala taodišo ye, o swanetše go ba a dirile nyakišišo ye e tseneletšego ya seo a tlogo ngwala ka sona.
- Mongwadi o swanetše go fa tlhalošo ya mareo ao a sa tlwaelegago.
- Dikgopololo di swanetše go breakanya ka tatelano le kwešišego.

GOBA

1.3 Taodišongangišano

Tlhalošo

Ka taodišongangišano mongwadi o na le kgopolole ye e itšeng goba nthakemo gomme a fe dintlha tša go fahlela goba go thekga maemo a gagwe. Kgopolole ya mongwadi e swanetše go kwešišega taodišong ka moka. Ka taodišo ye mongwadi o leka go kgodiša goba go fekeetša mmadi gore a kwane le kgopolole ya gagwe.

Tše di swanetše go hlokomelwa ge go ngwalwa taodišongangišano:

- Thoma ka go laetsa kgopolole ya gago ka tsela ya maatlakgogedi mabapi le hlogo.
- Efa dintlha tša go fahlela kgopolole ya gago le go thekga seo.
- Mongwadi o tla tsepelela dintlha tša go ganetša pego.
- Bjalo ka mongwadi wa taodišo, tšweletša dikgopolole tše maatla ka ge taodišo ye e ama maikutlo a gago.
- Ditlabelo tša makgethe le tsebo ya go kgodiša di swanetše go šomišwa.
- Polelo e swanetše go ba ye maatla gore e hlohle maikutlo a mmadi. Hlokomela gore polelo e se be ye mpe.
- Thumo le yona e swanetše go ba ye maatla, ya go kwala le go kgodiša.

GOBA

1.4 Taodišokahlaahlo

Tlhalošo

Taodišo ye ga e na maikutlo a mongwadi. Yona e leka go tšweletša mahlakore a mabedi a poledišano ka go lekana. Mongwadi o hlokomela dintlha tša go fapanole tša hlogo ye gomme a hlagiša dikgopolole tša go fapanole le go tsea lehlakore. Mongwadi a ka ba le thumo ye e itšeng mafelelong a taodišo, eupša dintlha tša go thekga goba go ganetša di swanetše go lekalekana le go kwagala.

Tše di swanetše go hlokomelwa taodišong ye:

- Mongwadi o swanetše go kwešiša le go lebelediša mahlakore a mabedi a taodišo ntle le go tsea lehlakore.
- Taodišo e swanetše ke go kwagala le go ikema ka dintlha. Seo se ra gore e se huetše ke maikutlo a mongwadi.
- Dikahlaahlo e be tša moyo wo o fodilego, tša go naganwa gabotse le go thekgwa ka tshwanelo.
- Segalo e be sa go hloka khiduego eupša e be seo se kgodišago sa go hloka lenyatšo.
- Mongwadi a ka fa maikutlo a gagwe mafelelong a taodišo eupša seo e se be thumo ya taodišo.

GOBA

1.5 **Taodišotlhalošo****Tlhalošo**

Ka taodišotlhalošo, mongwadi o hlaloša selo se sengwe gore mmadi a kgone go itemogela sona. Motho goba selo se sengwe di ka hlalošwa.

Tše di swanetšego go hlokamelwa ge go ngwalwa taodišo ye:

- Mongwadi o swanetše go hlagiša seswantšho ka mantšu.
- Kgetha mantšu le dikgopololo ka tlhokomelo gore o fihlelele seo se nyakegago.
- Dikakanyo malebana le go bona, go kwa, go kgwatha, modumo le tatso di ka šomišwa go dira gore tlhalošo e kwešišege.
- Diriša dikapolelo ka tsela ya maleba.
- O swanetše go ba le boitemogelo bja hlogo yeo o ngwalago ka yona.

GOBA1.6 **Taodišokakanywa (kgadimo)****Tlhalošo**

Ka taodišokakanywa mongwadi o akanya kgopololo gomme a tšweletša maikutlo a gagwe go ya ka fao a gopolago ka gona.

Tše di swanetšego go hlokamelwa ge go ngwalwa taodišo ye:

- Maikutlo le khuduego di kgatha tema ye bohlokwa taodišong ye.
- Karolo ye kgolo ya taodišo e ka ba tlhalošo.
- Ditlhalošo di swanetše go kwagala di be di ikemišetše go tsošološa maikutlo a mongwadi go mmadi.
- Dikgopololo tše di hlagišwago di swanetše go tšweletša bonnate bja mongwadi le boyena bja gagwe.

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**POTŠIŠO 2****2.1 Memorantamo**

- Leina la mokgahlo, khamphani, bj bj.
- Memorantamo o tšwa kae?
- O ya kae?
- Letšatšikgwedi
- Nomoro ya faele
- Hlogo
- Molaetša
- Tlhohleletšo
- Tšišinyo/Tharollo
- Mesaeno

GOBA**2.2 Proutšhara**

E laetše tše di latelago:

- E beakanywe gabotse ka go e aroganya/phutha ka diripa tše nne goba tše tharo, le go tseba gore go tlile go ngwalwa eng ka pele, morago le ka mahlakoreng a mabedi.
- Tlhagišo: Hlogo ya taba e tanye mahlo a mmadi gomme ka kakaretšo, setšweletšwa se kgahliše.
- Diswantšho e be tše di tsošago maikutlo a lethabo le phišegelo ya go ikgolaganya le setšweletšwa.
- Tšhomiso ya polelo: Kgetho ya mantšu e be yeo e nyalelanago le setšweletšwa, gape e jabetše mmadi ge go hlokega.
- Polelo e be yeo e kwešišegago gape e be ya segwera.
- E tšweletše ditaba ka moka tše bohlokwa.
- Seo se bapatšwago e be seo motho a ka kgonago go se fihlelala.

GOBA**2.3 Pego yeo e sego ya semmušo**

- Hlogo ya taba
- Dihlogwana di ngwalwa ka ditlhaka tše kgolo.
- Moamogedi/mongwadi le aterese ge go hlokagala (E ya go/E tšwa go)
- Tšatsikgwedi
- Ditumedišo(Ge go hlokega)
- Tšweletšo/Mafuri
- Dinyakišišo
- Tharollo le ditšhišinyo
- Leina le boitsebišo la mmegi/Mosaeno.

GOBA

2.4 **Ditshwayotshwayo**

- Maitemogelo a mong
- Ngwala ka motho wa pele
- Lebaka la bjale – (gantsi)
- Mahlaodi le mantšu ao a tsošago maikutlo go tšweletša dikgopololo.
- Mmegi a tšweletše maemo a gagwe le tšhišinyo mabapi le ditshwayotshwayo
- Mmegi a tšweletše mahlakore a mabedi (kgahlego/go se kgahlege)
- Tšweletša dintlhakgolo ka boripana.
- O se ke wa anega ditaba ka moka, šiela mmebelwa go ikgopolela le go ikagela seswantšhokgopololo seo se tlogo mo šušumetša go tsea kgato.
- Anega ka tsela yeo e ka dirago gore moanegelwa a dume le go holofela go etela/bala/bona/go tsenela moletlo goba tiragalo ya mohuta woo.

PALOMOKA YA KAROLO YA B: **30**

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA**POTŠIŠO 3****3.1 Papatšo**

- Hlogo ya papatšo.
- Fonte ya go fapano.
- Go bapetšwa eng?
- Tshedimošo ka botlalo mabapi le setšweletšwa / seo se bapatšwago
- E kwalakwatšwa kae.
- Morero wa papatšo.
- Mmapatši a diriša polelo ya go goga šedi ya bareki/babadi.

GOBA**3.2 Phoustara/Postara**

- Hlogo e ngwalwe ka ditlhaka tše kgolo
- Molaetša o be ka mokgwa wa dintlhha/temana
- Molaetša e be wa maleba
- Retšistara e be ya maleba.

GOBA**3.3 Karata ya taletšo/Memo**

- Leina/maina a bamengwa
- Tšatšikgwedi ya moletlo
- Nako
- Lefelo
- Morero
- Retšistara le polelo e be tša maleba
- E be ka gare ga lepokisana
- Fonte ya maleba.

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 20
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 100